

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 82 | 10-16 Ocak 2022

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 282 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

12 Ocak: İzmir'de bir mahkeme, 82 yaşındaki mahkum Yusuf Bekmezci'nin sağlık sorunlarına uygun şekilde tedavi görebilmek için yaptığı tahliye başvurusunu [reddetti](#). Alzheimer hastalığı yaşayan Bekmezci, 4 Ocak günü bir ameliyat geçirmişti. Operasyon sırasında kalbi duran Bekmezci, 15 dakikalık bir kalp masajının ardından hayata döndürülmüştü.

12 Ocak: Türkiye'deki insan hakları örgütleri, 2021 yılında en az 59 hasta mahkumun hayatını kaybettiğini, bu vefatların 7'sinin infaz erteleme kararının hemen ardından gerçekleştiğini [raporladı](#).

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

12 Ocak: Gaziantep'teki bir temyiz mahkemesi, daha önce bir idari mahkeme tarafından verilen ve İçişleri Bakanlığı'nın 2017 yılında polis tarafından vurularak öldürülen üniversite öğrencisine tazminat ödemesine hükmeden bir kararı [bozdu](#). Daha önce de Kurkut'un vurulması hadisesine bakan bir ceza mahkemesi, olayda sorumlu tutulan polis memurunun beraatine karar vermişti.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

10 Ocak: Bursa, Mardin ve Siirt'te polis, hükümete muhalif dini grup Furkan Vakfı tarafından düzenlenen protestolara [müdahale ederek](#) çok sayıda kişiyi gözaltına aldı.

10 Ocak: İstanbul'da bir mahkeme, Boğaziçi Üniversitesi protestolarına katılımları nedeniyle yargılamaları devam eden beş kişi hakkında tutuklama emri [çıkardı](#).

12 Ocak: Van Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

13 Ocak: Elazığ Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

14 Ocak: İstanbul'da polis, bir üniversite öğrencisinin intiharı üzerine gerçekleştirilen protestolara müdahale ederek 83 kişiyi [gözaltına aldı](#). Öğrencinin intiharından önce yayınladığı ve kaldığı dini cemaat yurdundaki baskılardan şikayet ettiği bir video ulusal çapta tepkilere ve tartışmalara yol açmıştı.

16 Ocak: Adana'da polis, hükümete muhalif dini grup Furkan Vakfı üyelerince, grubun tutuklu üyelerinin

serbest bırakılması talebiyle düzenlenen bir gösteriye plastik mermi ve biber gazıyla [müdahale etti](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

10 Ocak: İstanbul Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, 2019 yılında bir belediye seçiminin iptal edilmesi üzerine seçim yetkililerine hakaret ettiği gerekçesiyle bir İstanbul mahkemesinde açılan davanın ilk duruşmasına [çıktı](#).

10 Ocak: Polis, akademisyen ve yazar Fatih Yaşlı'yı, sosyal medya yorumları nedeniyle kısa süreli olarak [gözaltına aldı](#).

10 Ocak: Bir üç aylık [rapora](#) göre, 2021'in son çeyreğinde, 214 gazeteci 81 dava kapsamında mahkemeye çıkarıldı. Bu gazetecilerin çoğunluğu mesleki faaliyetlerinden dolayı terörizm suçlamalarıyla yargılandı.

10 Ocak: Bir gazetecilik platformuna göre, 2021 yılında 19 kadın gazeteci fiziksel şiddete [maruz kaldı](#).

10 Ocak: Türkiye'nin batısında yürütülen bir bölgesel araştırmaya katılan gazetecilerin %85'i yargısal takibe maruz kalmamak için kendi yayınları üzerinde otosansür uyguladıklarını [teyit etti](#).

11 Ocak: Gazeteci Oktay Candemir, Van'da devlet görevlilerinin adının karıştığı çocuk istismarı iddialarına ilişkin yayın yapmasının ardından sosyal medyada ölüm tehditleri aldığını [duyurdu](#).

11 Ocak: Gaziantep'te polis, yerel bir işçi sendikası yöneticisi Mehmet Türkmen'i, sosyal medya mesajları nedeniyle kısa süreli olarak [gözaltına aldı](#).

11 Ocak: Ankara'da bir mahkeme, dini bir gruba ait öğrenci yurdunda intihar eden bir üniversite öğrencisine ilişkin üç tweete [erişim engeli](#) getirdi.

12 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Etkin haber ajansı tarafından kullanılan bir web sayfasına [erişim engeli](#) getirdi.

13 Ocak: Elazığ'da bir yerel gazetenin genel yayın yönetmeni, bir dini cemaate ait bir yurtta kalan bir üniversite öğrencisinin intiharını haberleşmesinin ardından gazete yönetimi tarafından görevinden [uzaklaştırıldı](#). Söz konusu haber daha sonra gazetenin internet sayfasından kaldırıldı.

13 Ocak: Ankara ve Hatay mahkemeleri, dini bir cemaate ait öğrenci yurdunda kalan bir üniversite öğrencisinin intiharına ilişkin toplam 17 habere [erişim engeli](#) getirdi.

14 Ocak: İstanbul'da polis, bir dini cemaat yurdunda kalan bir üniversite öğrencisinin intiharının ardından gerçekleştirilen gösterilere müdahalesi sırasında göstericilerin yanı sıra iki gazeteciye de [gözaltına aldı](#).

14 Ocak: Ankara savcıları, muhalefet partisi üyesi siyasetçi Selçuk Özdağ hakkında, seçim görevlilerine hakaret ve halkı kin ve nefrete teşvik suçlamalarıyla [soruşturma başlattı](#).

14 Ocak: İstanbul'da bir mahkeme, iktidar partisinin adının geçtiği belediye borcu iddialarına ilişkin üç habere [erişim engeli](#) getirdi.

14 Ocak: İstanbul'da bir mahkeme, iktidar partisini ilgilendiren belediye yolsuzluğu iddialarına ilişkin üç habere [erişim engeli](#) getirdi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

10 Ocak: Anayasa Mahkemesi Başkanı Zühtü Arslan, 2021 yılında mahkemeye ulaşan başvuruların %73'ten fazlasının adil yargılanma hakkı ile ilgisi olduğunu [açıkladı](#).

10 Ocak: Bir köşe yazarı, Gökçeada Belediye Başkanının, 15 Temmuz darbesinden sonra görevden uzaklaştırılan bir eski hakimin belediyede işe alınmasıyla ilgili olarak soruşturma ile karşı karşıya kaldığını [duyurdu](#).

13 Ocak: Anayasa Mahkemesi, yargı süreçlerinin uzunluğu nedeniyle 166 kişiye tazminat ödenmesine [hükmetti](#).

13 Ocak: Elazığ savcıları, mahkum İbrahim Temel'i işkence ve ölüm tehdidine maruz bıraktıkları suçlamasıyla hakkında suç duyurusunda bulunulan gardiyanlar hakkında kovuşturmayla yer olmadığını [karar verdi](#).

KÜRT AZINLIK

10 Ocak: Kocaeli'de bir cezaevi yönetimi, aynı cezaevinde gerçekleşen bir şüpheli mahkum ölümüne ilişkin protesto sloganları attıkları gerekçesiyle, aralarında eski HDP milletvekillerinin de bulunduğu 15

mahkum hakkında [disiplin cezası](#) kararı verdi. Protestoya konu olan mahkum, Garibe Gezer, gardiyanlar tarafından işkence ve cinsel saldırıya uğradığına ilişkin raporların ardından hücrelerinde ölü bulunmuştu.

11 Ocak: Van'da polis HDP üyesi Cemal Aslan'ı [gözümlene aldı](#).

11 Ocak: Kayseri'de bir cezaevi yönetimi, bazı mahkumlara gönderilen Kürtçe dilindeki mektupları ve kitapları, tercüman bulunmadığı gerekçesiyle teslim etmeyi [reddetti](#).

15 Ocak: Tutuklu Kürt siyasetçi Leyla Güven'in kızı Sabiha Temizkan, bir gardiyanın annesini fiziksel şiddetle tehdit ettiğini sosyal medyada [duyurdu](#).

DİĞER AZINLIKLAR

12 Ocak: Ankara'da bir idare mahkemesi, bir öğrenciye verilen devlet bursunun, öğrencinin Haziran 2021'deki bir LGBT onur yürüyüşüne katılması gerekçesiyle askıya alınmasının yasalara aykırı olduğuna [hükmetti](#).

13 Ocak: Yeni yayımlanan bir [raporda](#), Türkiye'deki Romenlerin ortalama hanehalkı gelirinin resmi asgari ücretin üçte birine tekabül ettiği kaydedildi.

16 Ocak: Günay Özyıldız adındaki bir trans kadın, İzmir'deki evinin önünde kimliği bilinmeyen bir saldırgan tarafından [katledildi](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

10 Ocak: Diyarbakır'da bir kadın cezaevi, kameralar önünde detaylı aramaya girmeyi kabul etmeyen mahkumların görüş haklarını [engelledi](#).

10 Ocak: Kocaeli'de bir cezaevi yönetimi, aynı cezaevinde işkence ve cinsel saldırı yaşadığına ilişkin haberlerin ardından intihar ettiği öne sürülen Garibe Gezer'in şüpheli ölümüne ilişkin protesto sloganları attıkları gerekçesiyle, aralarında eski HDP milletvekillerinin de bulunduğu 15 mahkum hakkında [disiplin cezası](#) kararı verdi.

11 Ocak: Bolu'da bir cezaevi yönetimi, bir mahkuma, tutuklu Kürt siyasetçi Selahattin Demirtaş tarafından kaleme alınmış bir romanı, müstehcenlik içerdiği gerekçesiyle teslim etmeyi [reddetti](#).

11 Ocak: Kocaeli'de bir cezaevi yönetimi, bir tutuklunun mektubunu, tutuklu kişinin davasına bakan hakim hakkında eleştiri içerdiği gerekçesiyle [sansürledi](#).

11 Ocak: Kayseri'de bir cezaevi yönetimi, bazı mahkumlara gönderilen Kürtçe dilindeki mektupları ve kitapları, tercüman bulunmadığı gerekçesiyle teslim etmeyi [reddetti](#).

13 Ocak: Murat E. adlı bir kişi, Van'daki bir cezaevindeki bir tek kişilik hücrede, tutuklanmasının bir gün ardından [hayatını kaybetti](#). Cezaevi yönetimi Murat E.'nin aile üyelerine ölümün nedeninin intihar olduğunu bildirdi. Bununla birlikte, söz konusu ölüme ilişkin soruşturmaya gizlilik kararı getirildiği ve yerel adli tıp kurumunun ilgili raporunda ölüm sebebi belirtilmediği duyuruldu.

13 Ocak: Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla tutuklu bulunan eski polis memuru Ali Osman Kayan'ın ailesi, medyaya verdikleri bir mülakatta, aile evlerinden çok uzak mesafedeki bir cezaevinde tutulan Kayan'ı aradaki mesafe nedeniyle yaklaşık iki yıldır ziyaret edemediklerini [açıkladı](#).

14 Ocak: İzmir'de bir cezaevi yönetimi, cezaevinde bir anma etkinliği düzenledikleri gerekçesiyle bazı mahkum ve tutuklular hakkında [disiplin soruşturması](#) başlattı.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

11 Ocak: İstanbul'da polis üniforması giyen bir grup kimliği bilinmeyen saldırgan, bir apartmana girerek binada yaşayan 19 yaşındaki Suriyeli sığınmacı Naif Elnaif'i [katletti](#).

13 Ocak: Sosyal medya platformu Twitter, ünlü bir şarkıcı tarafından paylaşılan bir tweeti, Arap kökenli göçmenlere karşı nefret söylemi içerdiği gerekçesiyle [sildi](#).

13 Ocak: Türkiye'nin devlet haber ajansı tarafından yayımlanan bir [habere](#) göre, Türk sahil güvenliği, 2021 yılında, Yunanistan tarafından denize itilen toplam 15.174 düzensiz göçmeni kurtardı.

14 Ocak: İstanbul'da bir ev sahibinin, içerideki Suriyeli kiracıların uyuduğu bir sırada, kiralık evinin kapısına balta ile saldırırken görüldüğü bir video sosyal medyada [yayıldı](#). Olayın ev sahibi tarafından talep edilen %230'luk bir kira zammının Suriyeli kiracılar tarafından reddedilmesinin ardından yaşandığı haberlere yansdı.

Ev sahibinin olayın ardından kısa süreli olarak gözaltına alındığı duyuruldu.

16 Ocak: İki düzensiz göçmen, Türkiye-İran sınırında donarak [hayatını kaybetti](#).

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

11 Ocak: Iğdır'daki bir cezaevinde gardiyanlar, mahkum Hogir Batu'ya fiziksel ve sözlü saldırıda [bulundu](#).

11 Ocak: Diyarbakır'daki bir cezaevinde gardiyanlar, mahkumlar Velat Aydın ve Süleyman Alıkan'a fiziksel saldırıda [bulundu](#). Saldırı sonucunda mahkumlardan birinin yaralanarak hastaneye kaldırıldığı ve mahkumların aileleriyle telefon görüşmelerinin saldırıyı anlatmaya başladıklarında kesildiği bildirildi.

13 Ocak: Elazığ savcılığı, mahkum İbrahim Temel'i işkence ve ölüm tehdidine maruz bıraktıkları suçlamasıyla hakkında suç duyurusunda bulunulan gardiyanlar hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına [karar verdi](#).

13 Ocak: Diyarbakır'daki bir cezaevinde gardiyanlar, görüşe gelen mahkum ve tutuklu yakınlarını çıplak arama dayatmasına [maruz bıraktı](#).

14 Ocak: İstanbul'daki bir cezaevinde gardiyanlar, bir koğuş araması sırasında mahkumlara fiziksel [saldırıda bulundu](#).

15 Ocak: Tutuklu Kürt siyasetçi Leyla Güven'in kızı Sabiha Temizkan, bir gardiyanın annesini fiziksel şiddetle tehdit ettiğini sosyal medyada [duyurdu](#).

15 Ocak: Van'da polis memurları, gözaltına aldıkları bir kişiye gözaltı işlemi esnasında fiziksel şiddet [uyguladı](#).

16 Ocak: İstanbul'da gece bekçileri, kimlik kontrolü sırasında tartıştıkları bir avukata fiziksel saldırıda [bulundu](#).

KADIN HAKLARI

10 Ocak: Bir gazetecilik platformuna göre, 2021 yılında 19 kadın gazeteci fiziksel şiddete [maruz kaldı](#).